

Hormonen;

Twintigers in de weigering

Vijftigers in de opeising

Dana Huppelschoten, gynaecoloog CZE
Bloeme van der Knoop, gynaecoloog MMC
Annekien Jongbloet, huisarts te Bergeijk

Twintigers in de weigering

↓ 15 %

Vijftigers in de opeising

↑ 75%

Geen diclosures te vermelden

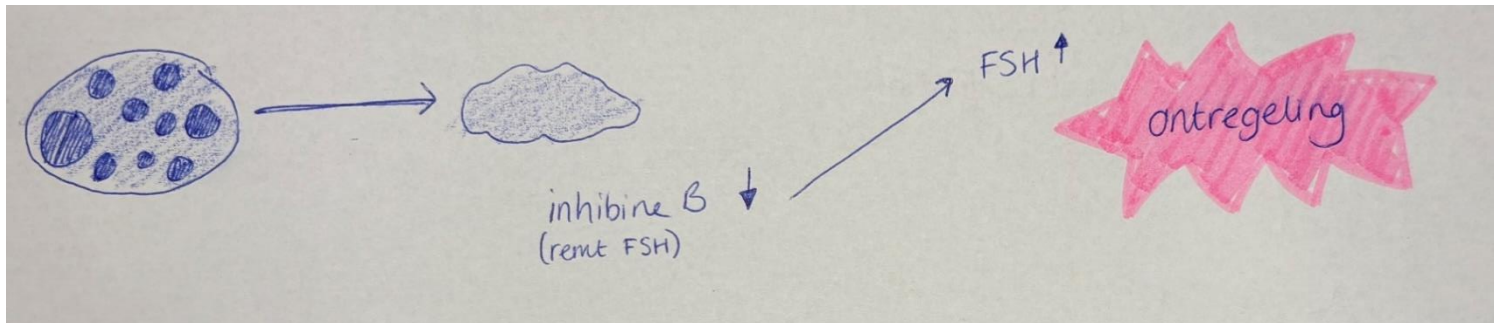
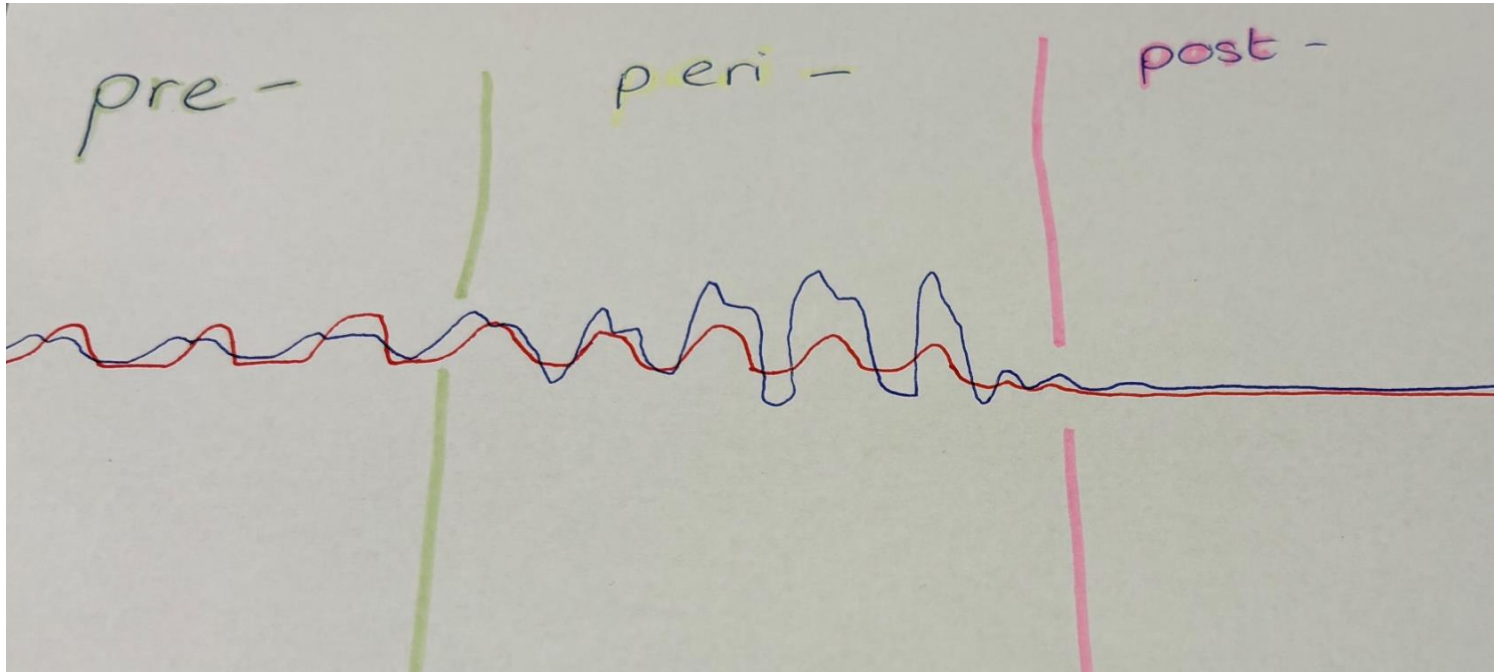
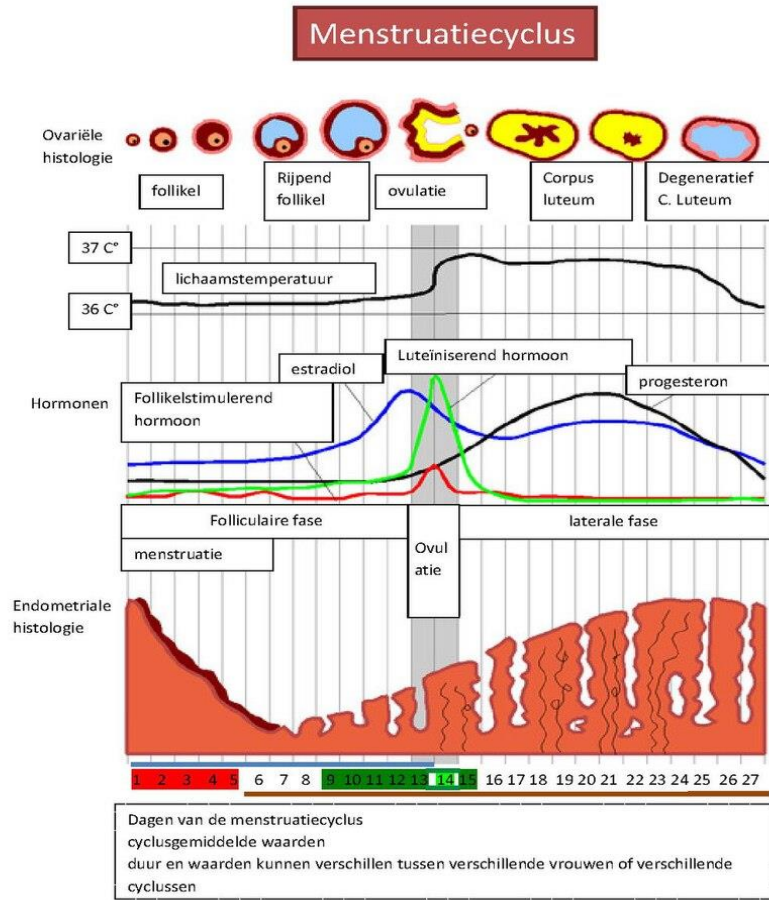

Enkele cijfers en weetjes

- 51 jaar
- 40 jaar
- 3-7 jaar
- 80% / 30% / 34%

- Roken
- Alcohol

Fysiologie

Voorraad raakt op; invloed op hormonen

Vroege
peri

- P4 daalt als eerste
- E2 normaal/verhoogd

Oestrokeendominantie;
mastalgie, menorrhagie, prikkelbaar, slaapstoornissen

Late
peri

- E2 sterk fluctuerend
- P4 (bijna) continu laag (frequent anovulatie)

Hormonale instabiliteit;
Vasomotore klachten,
stemmingswisselingen, vermoeidheid

Post

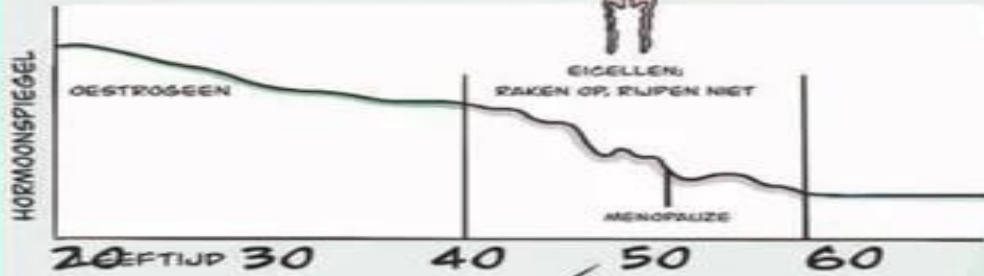
- E2 laag en stabiel, P4 afwezig
- FSH en LH blijvend verhoogd

Thermoregulatorische instabiliteit,
veranderingen in collageen, bot en
urogenitale mucosa

Er komt een (perimenopauzale)
vrouw bij de dokter.....

OVERGANG

WAT KAN JE DOEN?

LEEFSTIJL

- DOPLAAN EN SEROTONINE STUURLEN. STEMMING STABIELER
- GOED VOOR HET BEHOUD VAN STERKE BOTTEN
- MINDER OPVLIEGERS
- ONTSPAN. STRESS GEEFT HORMONALE VERSTOEPSING ONTSTEEKING EN SLAAPPROBLEEMEN
- OPTIMALE SLAAPCONTEXT HELPT OM BETER TE SLAPEN
- VOORKOM OVERGEWICHT. TOEGANE HESTROGEENVERVAL NIET ALLE MAAL METE KALTEWIS ABER BEHOUDEN

AFNAME OESTROGENEN

- HEVISERE, ONREGELMATIGE MENSTRUATIE
- LICHAAMSTEMPERATUUR ONTREGELT. OPVLIEGERS! (80%)
- MINDER ELASTISCHE EN VOCHTIGE VAGINAWAND; VAGINALE PROOSTE, SEKSUELE PROBLEEMEN (30%)
- MINDER AANMAAK VAN SEROTONINE EN DOPLAAN. INSTABIELE STEMMING, KANS OP DEPRESSIE OF TOEGANE PSYCHISCHE KLACHTEN ZOALS ADHD (75%)
- MINDER AANMAAK VAN SEROTONINE EN MELATONINE. NACHTRUST VERSTOORD (50%)
- AFNAME VAN BOTTICHTHEID, KANS OP BOTTREUK
- BLOEDVATEN WORDEN MINDER SOEPEL EN CHOLESTEROL KAAKT UIT BALANS. TOEGANE HART- EN VAATZIEKTEN
- AFNAME VAN AANMAAK COLLAGEEN. RIMPES, HAARUITVAL, GEWICHTSKLACHTEN

MEDICIJNEN

HORMONEN

- OESTROGENEN + PROGESTERON
- VORDELEN:**
  - MINDER KLACHTEN
  - BUNSTIS VOOR BOTTEN
  - BUNSTIS VOOR BLOEDVATEN
- NIET MOGELIJK:**
  - BONTKANKER
  - 17 JAAR NA MENOPAUIZE

OVERIG

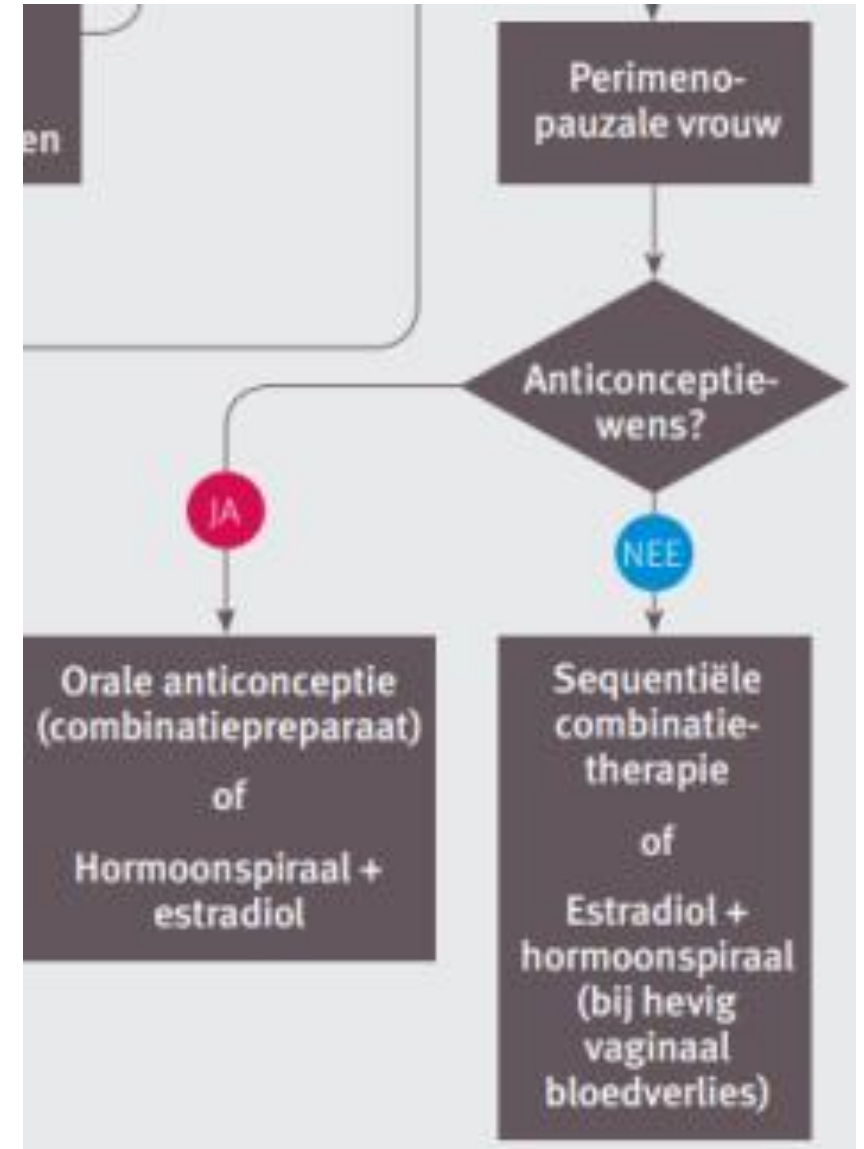
- VAGINALE CREME
- ACUPUNCTUUR
- OVERIGE MEDICIJNEN: (SARAFENITIL, ANTIDEPRESSIVA, GLIMPER)
- HOMEOPATHISCHE MIDDELEN

Sequentieel HST

Perimenopauzaal = Sequentieel regime

Bespreek OAC vs HST

- Anticonceptiewens
- Irregulaire bloedingen
- Eerdere ervaringen/bijwerkingen
- Risicofactoren
- Beschermend effect vs risico's hormonen

Peri- of postmenopauze	Hormoonschema	Behandeling (standaard)	
Perimenopauzaal met irregulaire cyclus	Hormonale anticonceptie*	Oestrogeen -Estradiol pleister 50µg (Estradiol of System ® 2x/week) -Estradiol spray (Lenzetto ®) 1-3 verstuivingen, 1x/dag - Estradiol gel 0,06% (Oestrogel ®) 1-2 applicaties, 1x/dag	Progestageen + LNG-IUD 20µg (Mirena ®)
		Gecombineerd - Estradiolvaleraat 1-3mg/dienogest 2-3mg (Qlaira ®) - Estradiol 1,5mg/nomegestrolacetaat 2,5mg(Zoely ®)	
<ul style="list-style-type: none"> • Na periode van ( ) → Continu regime te	Sequentieel HST	Oestrogeen - Estradiol pleister 50µg (Estradiol of System ®) halve of hele pleister 2x/week - Estradiol spray (Lenzetto ®) 1-3 verstuivingen, 1x/dag - Estradiol gel 0,06% (Oestrogel ®) 1-2 applicaties, 1x/dag	Progestageen + - Dydrogesteron 10mg (Duphaston ®) 1dd1/12d - Progesteron 200mg (Utrogestan ®) 1dd2/12d (liefst 's avonds)
		Gecombineerd -Estradiol/dydrogesteron 1/10 (Femoston ®)	

Voor HST 3 jaar geregistreerd!

Transdermaal

- **Pleister:** op onderbuik, heup, bil, schouder
mag geknipt, kan dus 0,5 of 1,5 doseren
- **spray:** onderarm/binnenzijde dij
starten met 1 spray, evt opbouwen naar 2 spray na 4 wk.
- **gel:** onderarm, bovenarm, schouder

Er komt een (postmenopauzale) vrouw
bij de dokter...

Continu HST

Postmenopauzaal = Continu regime

Postmenopauzaal, indien langere behandelingsduur en bloedingsvrije behandeling	Continu HST	Oestrogeen <ul style="list-style-type: none"> - Estradiol pleister 50µg (Estradiol SDZ® of System®) halve of hele pleister 2x/week - Estradiol spray (Lenzetto®) 1-3 verstuivingen, 1x/dag - Estradiol gel 0,06% (Oestrogel®) 1-2 applicaties, 1x/dag	Progestageen + <ul style="list-style-type: none"> - Progesteron 100mg (Utrogestan®) 1dd1 (liefst 's avonds)
		Gecombineerd Estradiol/dydrogesteron 0,5/2,5 of 1/5 (Femoston continu ®)	

Aandachtspunten HST

- **Start** HST binnen 10 jaar na de menopauze en liefst voor 60ste jaar
- **Oestrogenen** altijd in **combi met progestageen**, minstens 12 dagen/maand
  - Uitzondering is na hysterectomie
  - Hoeft ook niet bij lokale vaginale behandeling
- **Bloeddruk** vooraf aan start meten
- **Mammografie** volgens BVO

- **Behandelduur** zo kort mogelijk, bij voorkeur <5 jaar
- **Toedieningsroute** afhankelijk van individuele risicoprofiel en voorkeur
  - Transdermaal; pleisters, gel of gel
  - Oraal

Vormen van hormoontherapie

- **Evaluatie** ten minste 1x / jaar
- **Voorkeur** bio-identiek oestradiol en progesteron (gunstiger bijwerkingsprofiel)
- **Meting hormoonspiegels** alleen bij uitzondering (geen effect, vrouwen <40)

Er komt een vrouw bij de dokter...

... met vorig jaar een trombosebeen

Contra-indicaties HST

- **Borstkanker** in de voorgeschiedenis
- **Meningeom;** contra-indicatie voor progestageen
- **Actieve of recente trombo-embolie, posttrombose of trombofiele aandoening,** actuele antistolling
- **Leverziekten** zoals cirrose, hepatitis, SLE
- **Abnormaal vaginaal bloedverlies,** altijd eerst onderzoek naar de oorzaak

tenzij

Ongunstige invloed van HST op

- Uterus myomatosus
- Diabetes Mellitus
- Hypertensie
- Migraine
- Epilepsie
- Otosclerose
- Dyslipidemie
- VG met trombose
- Leverfunctiestoornissen en galstenen

Risico's HST

Borstkanker

- < 50 jaar GEEN verhoogd risico
- > 50 jaar zo goed als GEEN verhoogd risico bij <5 jaar

Endometriumcarcinoom

- Korter dan 5 jaar gebruik geeft **GEEN** verhoogd risico
- Zorg wel voor adequate progestageen dosering en duur

Ovariumcarcinoom

- Laag extra risico

Er komt een vrouw bij de dokter...

... met vage klachten

‘Vage’ klachten

Veelheid aan klachten

- Richtlijn: “Andere klachten of symptomen die vrouw aan de overgang toeschrijft”
- Psychosociale factoren als stress, werk, zorgtaken, steun omgeving, afsluiten van vruchtbare levensfase

Consultatie en verwijzing

- Emotionele begeleiding
- Bedrijfsarts
- Begeleiding tav beweging/voeding

Social media

02-04-2026 | 11:14:54 — DOOR: — KANAAL: CREATIVE AGENCIES — CATEGORIE: NIEUWS — TAGS: ACE CAMPAGNES WPP

Kruidvat zet overgang centraal in campagne

Kruidvat start op 6 april, tijdens de Week van de Overgang, de campagne *Open & Bloot over de Overgang*. Met de campagne vraagt de drogisterijketen aandacht voor het taboe rond overgangsklachten en wil het de dialoog hierover stimuleren.

In Nederland maken ruim 1,6 miljoen vrouwen de overgang door. Onderzoek in opdracht van Kruidvat laat zien dat veel vrouwen hun klachten verbergen en dat deze een grote impact hebben op hun dagelijks leven en relaties.

Taboe rond klachten en seksualiteit

AFVALLEN IN DE OVERGANG

Podcast

Shirley Verduin

Home > Nieuws > Beroepsnieuws > Impact sociale media op gynaecologie fel onderschat (VVOG)

Impact sociale media op gynaecologie fel onderschat (VVOG)

13 maart 2025 door Pascal Selleslagh 1

Er is veel informatie beschikbaar over overgangsklachten via podcasts en sociale media, gericht op het doorbreken van het taboe en het bieden van (medisch) advies. Bekende Nederlandse podcasts en platforms zijn:

Populaire Nederlandse Overgangspodcasts

- **Opvliegers (NPO Radio 1):** Een bekende serie waarin Elles de Bruin (50+) de overgang onderzoekt, misverstanden wegneemt en spreekt met gynaecologen en ervaringsdeskundigen.
- **Bloedheet & Tranen:** Richt zich op de overgang zonder onzin.
- **Tijdens de Pauze:** Deze podcast biedt informatie over perimenopauze en menopauze, met heldere uitleg en praktische tips.
- **Dé OvergangsPodcast:** Biedt inzicht in waarom goed voor jezelf zorgen cruciaal is in deze levensfase.
- **Care for Women Podcast:** Bespreekt diverse onderwerpen zoals hormonen, overgang, menstratieklachten, PMS en PMDD.
- **Zestig:** Van de makers van Opvliegers, gericht op de levensfase na de overgang.
- **Daphne op Donderdag:** Onderdeel van de Vrouwen in de Overgang community. Apple Podcasts +9

Social Media & Communities

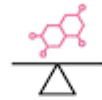
- **Vuurvrouw Community:** Een platform dat kennis deelt via video's en podcasts en veel voorkomende klachten zoals opvliegers, 'brain fog' en stemmingswisselingen bespreekt.
- **Vrouwen in de Overgang:** Biedt een overzicht van actuele podcasts en verhalen.
- **Platforms:** Op Instagram, Facebook, YouTube en LinkedIn wordt steeds meer content gedeeld over stress en hormonale balans tijdens de menopauze. Vuurvrouw Community +3

Hormooncoaches

De HormoonCoach

HORMONE
REGULATION

The gut microbiome helps regulate estrogen levels, which directly affect the menstrual cycle.

Zaterdag, 12:00

Artsen zien vrouwen uitwijken naar hormooncoaches, en dat is niet zonder risico

Maaike van der Kolk
redacteur Nieuwsuur

Mitra Nazar
verslaggever Nieuwsuur

Artsen signaleren een zorgwekkende trend waarbij vrouwen met vrouwspecifieke klachten hun toevlucht zoeken bij zogenoemde hormooncoaches. Dat blijkt uit een rondgang van *Nieuwsuur*. Vrouwen geven soms veel geld uit aan adviezen en behandelingen bij deze coaches, die volgens artsen niet altijd bewezen effectief zijn. In sommige gevallen kunnen ze zelfs schadelijke gevolgen hebben.

Van slecht slapen tot stemmingswisselingen en van pijnlijke menstruaties tot vruchtbaarheidsproblemen: de klachten waarmee je volgens hormooncoaches bij hen terecht kan zijn talrijk. Vaak komen vrouwen via sociale media in contact met deze coaches, die zichzelf ook wel hormoontherapeut, -specialist of -consulent noemen.

Zij bieden leefstijladvies rondom voeding, beweging en stressvermindering. Maar er zijn ook coaches die bloedtests laten uitvoeren, supplementen verkopen en hormonen aanbieden in de vorm van crèmes.

Overgang op de socials: **Kansen**

- Doorbreken taboes
- Herkenning en lotgenoten
- Toegang tot informatie
- Enpowerment
- Lived experience

Tik Tok

Overgang op de socials: Risico's

- Misleidende informatie
- Onterechte zelfdiagnoses
- Angst en overinformatie
- Commerciële belangen

Controleer de bronnen

Wees sceptisch bij 'wonderoplossingen'

Overleg evt met collega / specialist

Wijs op juiste informatie: www.vrouwenindeovergang.nl

**De enige vent waar
elke vrouw momenteel
naar verlangt**

Is een Vent-ilator 😊

Duurzaamheid

- Productiviteitsverlies tgv climacteriële klachten
- Kosten arbeidsuitval vs kosten HST
- Gezonder ouder worden / minder zorgconsumptie
- Gendergelijkheid

Take home messages

- Climacteriële klachten kunnen vanaf 40 jaar
- NHG standaard volgen
- Lifestyle adviezen! Roken, bloeddruk, gewicht, sporten, slaap
- Transdermaal is het devies
- Cyclus → Sequentieel of OAC/mirena
- Amenorroe → Continu HST
- HST kan prima in de 1ste lijn voorgeschreven worden

Vragen ???

